

Vienatvė

I. Dangoraižis

Ponas Piteris Mazda drebėdamas gūžiasi ant vieno iš aštuonių Kraislerio pastatą dabinančių nerūdijančio plieno erelių. Jis akivaizdžiai ruošiasi šokti. Lietaus ir vėjo šuorams čiaizant mano veidą galvoje kirba tik dvi mintys: kaip tas durnelis sugebėjo čia užsiropšti ir (kur kas svarbiau) – kokį velnią čia veikiu aš? Tokios smarkios audros Manhetenas neregėjo jau kelis dešimtmečius. Prieš valandą teko užblokuoti tiltus, sustabdyti eismą; visi miestelėnai, pradedant išsipusčiusiais bankininkais bei biržos makleriais, baigiant narkotikų prekeiviais, turistais ir kitomis padugnėmis išsislapstė į savo landynes. Vieninteliai benamiai dar vis slankioja apleistomis pasaulio sostinės gatvėmis: tokia ramybė Manhetene atrodytų neįtikėtina jei ne ta pasiutusi liūtis. Dabar gi per prakeikto vėjo stūgavimus vos suprantu kokias ten motyvacines kalbas ponui Mazdai skelia mano porininkas Džekas. Jau išlipusi iš automobilio sunkiai bepastovėjau ant kojų, o čia, tarp dangaus ir žemės, galimybė išnešti sveiką kailį ir grįžti į savo šiltučius namus atrodo visiškai menka. Kodėl gi *mes* jį bandome gelbėti? Ant erelio snapo stovinčiam juodu paltu apsirengusiam tipui nežmoniškas vėjas, rodos, jokio įspūdžio nedaro. Kas iš to, kad savižudis – greičiau jau kanopas čia užversim mes, o ne jis. Turėtų nors kiek padorumo, pagelbėtų grįžti iki lifto, o tada tegul sau šoka jeigu taip nori. Džekas atsisuka į mane – moja, atseit, pritykink dėl visa ko iš kitos pusės. Ech. Gerai jau, nesu pakankamai beširdė, kad tiesiog neščiau kudašių. Statau į priekį vieną koją, paskui – kitą; darau tai jau virš trisdešimt metų, praktinės patirties turėtų pakakti-JĖZAU KRISTAU!!! NJPD¹ uniforminiai batai slysteli glotnia paukščio nugara. Juodais debesimis aptrauktas dangus lieka apačioje, jo vietą užima purvinais latakais patvinusi Leksingtono aveniu. Niekad nemaniau, jog žūsiu krisdama nuo milžiniško paukščio. Tikiuosi, jog tai užrašys ant mano antkapio, visai juokinga, kai pagalvoji. Akyse aptemsta. Jaučiu, jog kairę ranką nudiegia nemalonus skausmas – lyg kažkas į ją būtų įsitvėręs geležiniais gniaužtais; noriu išsilaisvinti, bet nebėra jėgų, pradeda spengti ausyse, nebegaliu- - -

- Samanta! Samanta, ar tu gyva?!

¹ Niu Jorko policijos departamentas (angliškai).

Kas čia kalba? Tamsa. Reikia šviesos. Ji praverčia, kai noriu ką nors matyti. A, tiesa. Aš užsimerkus. Lėtai prasimerkiu ir iš karto pasigailiu – panašu, lietus nėra kiek neaprimo, smogo prisisotinęs vanduo skaudžiai graužia, ne ką ir tematau. Visgi įžiūriu prie manęs palinkusį storulį – Džekas. Vadinas, dar nenumiriau – kaip sako sena patarlė, begemotų į rojų nepriima.

- Užsimanei vaidinti didvyrį? – mesteliu jam kiek įmanoma atsainiau.
- Taip sunku išstenėt „ačiū“?, - suurzgia virš manęs pasilenkęs apvalainas juodas blynas, - Tfu, jau galvojau, nebeatsitokėsi. Didvyrio tikrai nevaidinčiau – tik jau ne dėl tavęs. Su visa derama pagarba, aišku. Jei nuspręsi mielaširdingai nusileist iš savo aukštybių ir išreikšt dėkingumą, kreipkis į savižudį. Tai jis tave sugavo.

Į Laisvės bokšto viršūnę trenkia žaibas, pusei sekundės miestas nušvinta. Piteris Mazda be žodžių nužvelgia mane, mūsų žvilgsniai susikerta. Jo veido išraiška... niekad jos nepamiršiu. Akimirka praeina, dangoraižių viršūnės vėl apglėbia tamsa. Pasiremmdama į Džeko petį lėtai atsistoju.

- Pone Piteri Mazda...
- Tai ne mano vardas, - kimiai atsiliepia žmogus, ką tik išgelbėjęs man gyvybę (dėl jo ja ir rizikavau, tad jei egzistuoja karma, mudu atsiskaitę).
- Aišku. Gerai. Tuomet kas jūs esate?
- Aš... nežinau.

Amnezija? Įdomu.

- Kodėl trokštate mirties? Darbas? Šeima? Su Natali mes kalbėjomės – ji nesupranta, kodėl jos vyras galėtų norėti...
- Aš nesu jos vyras. Ji – ne mano žmona, - grubiai mane nutraukia Piteris, - Natali nėra svarbi. Kaip ir jūs. Negi nesuprantate?
- Žmogeliui vieno šulo trūksta, - sušnibžda man Džekas, - Tempiam jį iš čia ir varom į nuovadą, nieko iš jo neišpeši, jau mėginau.

Kumšteliu jam. Dar ne metas. Pernelyg slidu, pernelyg tamsu. Mazda vis dar gali išsprūsti ir nušokti.

- Tuomet kodėl bandai nutraukti savo gyvenimą?, - kaip įmanoma ramesniu balsu paklausiu aš.

Tyla.

- Aš bijau.
- Ko?
- Kas nutiks.
- Ir kas gi nutiks?
- Atsargiau, neprovokuok jo, - šnibžda man į ausį mano porininkas. Bet panašu, jog Džeko įspėjimas pavėluotas.

Piteris Mazda neregėtai vikriai šoka į priekį. Supanikavusi traukiu ginklą, šis velniasžin kaip atsiduria jo rankose.

- Pone Mazda, tučtuojau meskite pistoletą!, - rėkia Džekas. Piterio akys įsmigusios į manąsias.
- Kas nutiks? Tikrai tą norite žinoti?
- Taip, - pameluoju aš. Tikiuosi, balsas neišduoda išgąščio.

Juodai apsirengęs vyras įremia mano užtaisytą ginklą sau į galvą, nuleidžia saugiklį. Dieve šventas.

- Visiškai. Absoliučiai. NIEKO.

Nugriaudėja šūvis, Džekas lieja keiksmų laviną. Iš kumščio dydžio skylės Piterio smilkinyje pliaupia kraujas, jis pats liūdnei šypsosi:

- Matote?

II. Kritimas

Trankant žaibams ir pliaupiant liūčiai ponas Piteris Mazda krenta žemyn tarsi nedidelė, juoda kometa. Jos trajektorijos baigtis – neišvengiamai mirtinas Leksingtono aveniu grindinys. Oi, atleiskite, negi pasakiau „mirtinas?“ Vargu bau. Žmogui, kuris sugeba funkcionuoti ištaškęs į gabalus visą savo dešinįjį smegenų pusrutulį tokios frazės netaikomos. Vis dar paralyžuota dvigubos šoko dozės (darbo vieta NJPD dar nereiškia, jog tenka dažnai stebėti savižudybes – ypač tokias, kurioms įvykus velionis vis dar su jumis kalbasi) stebiu, kaip jau vos įžiūrimas ponas Mazda tešiasi į vandeniui paplūdusį asfaltą. Kraislerio pastatas suvirpa – žemės drebėjimas? Ne, tikriausiai vėjas kalta. Taip, vėjas. Ir tikrai ne kitaip.

- Mums reikėjo jį sustabdyti, - tyliai prataria Džekas. Pažvelgiu į jį – netvarkingais raudonais šeriais apšepęs storulio veidas atrodo ne ką mažiau sukrėstas nei maniškis.
- Piteris Mazda persišovė sau galvą, Džekai. Matai tas baltas nuoplaisas ant paukščio sprando? Tai jo SUŠIKTA KAUKOLĖ! Jis ką tik čia stovėjo be pusės galvos ir reagavo į tai dar menčiau nei tu, kai tau įgelia UODAS! Tikrai manai, kad *mes* būtume pajėgę jį sustabdyti?!
- Reikėjo bent pabandyti, - neatlyžta Džekas. Kelias sekundes patyli ir priduria:
- O dabar raportas negražiai atrodoys.

Šypteliu – tai jau taip. Bet išsyk surimtėju:

- Mano ginklas.

Džekas palinksi galva:

- Taigi. Kad ir kas čia įvyko – niekas tuo nepatikės. Žinau, žinau, negražu taip apie lavonėlius šnekėt, bet rimtai viliuosi, jog nukritus iš jo galvos nebeliko nieko.
- Ei, ramiai, nesijaudink. Manai, jog *aš* priekaištausiu tau dėl žmogiškumo trūkumo? – nusibraukusi šlapius plaukus nuo kaktos mėginu pašaipiai prunkštelėti. Rezultatas apgailėtinas. - Retsykiais man atrodo, jog visai manęs nepažįsti. Atsimeni tą kartą, kai- kas per velniava ten dedasi?!

Džekas suklūsta. Mosteliu į apačią. Iš pirmo dangoraižio aukšto išbėga dvi žmogiškos figūrėlės ir patraukia link pono Mazdos kūno (ar bent jau tos vietos, kur jis nukrito. Paties lavono per lietų nematyti, žmogystų irgi nebūčiau pastebėjusi, jei jos nejudėtų). Susižvalgau su savo partneriu.

- Argi nesakei, jog „Kraisleryje“ šiuo metu be mūsų nėra nė gyvos dvasios?, - nežinia kodėl pašnibždomis paklausu Džeko.
- Sakiau. Vadinasi, klydau. Velniai griebtų smalsuolius. Betrūko, kad iškviestų žurnalistus ar, neduokdie, policiją.
- Jei pasijudinsim dabar, gal dar spėsime...

Iš apačios pasigirsta skardus pokštelėjimas. Garso supainioti neįmanoma – iššauta iš pistoleto. *Mano pistoleto*. Jėzau Kristau ant tramplyno. Džekas nusispjauna, vėtra pagauna jo seiles ir nuneša tolyn į šalčio ir drėgmės persmelktą metropolį.

- Varom?
- Varom, - atitariu aš. Nebedarome tos pačios klaidos – grįždami į dangoraižį ropojame visom keturiom. Stengiuosi nežiūrėti žemyn ir neprisiminti jausmo, kuris mane buvo apnikęs krentant. Išvis geriau jį pamiršti. Kur tai matyta susidūrus akis į akį su mirtimi jausti *deja-vu*? O, štai ir durys. Vėjas duris užtrenkęs kaip reikiant, Džekui vos pavyksta jas atplėšti. Palikę liūtį lauke lendame vidun – į dar tirštesnę tamsą.

Ar nors kartą teko būti tuščiame dangoraižyje? Keistas jausmas. Šiurpoka bėgti per koridorius ir kabinetus, kuriuose turėtų būti daugybė žmonių, bet šiuo metu nėra nieko – net valytojų. Į tamsą pereinančioje prieblandoje pažįstami ir kasdieniški daiktai įgyja nežinomus, nesuprantamus pavidalus. Aš, aišku, tamsos nebijau nuo vaikystės. Tokios baimės iracionalios, iš jų jokios naudos, o nenaudingiems dalykams kantrybės neturiu. kažkas už manęs krenkšteli, krūpteliu taip, kad vos kaklo neišsinarinu. Tfu, ten tik Džekas. Jis stovi koridoriaus gale ir moja man grįžti.

- Kur bėgi, Samanta? Liftas juk čia. Tu visa išbalus, ar gerai jautiesi?

Storas kretinas. Piktai raukydamasi patraukiu jo link:

- Žibintuvėlio tai negalėjai pasiimti?!
- Iš kur galėjau žinoti, jog visame Manhetene dings elektra? Paskutinį sykį panašiai buvo – pala, berods du tūkstančiai dvyliktaisiais? Jo, man regis dvyliktais arba vienuoliktiais. Juk ne kiekvieną dieną toks uraganas užaina...
- Mes nežinom, ar čia tikrai uraganas. Meteorologai vis dar ginčijasi.
- Nesikabinėk prie žodžių. O, liftas visgi veikia, puiku.

Lifto durys atsidaro, blanki avarinė lemputė šviečia šiltai ir jaukiai. Įlipu vidun, paskui mane – Džekas. Jis stenėdamas pasilenkia spausti pirmo aukšto mygtuko. Staiga apninka neregėtai

stipri negera nuojauta. Atsigrėžiu atgal į ofiso tamsą – priešais lifto duris stovi ponas Mazda, jo veidas perkreiptas nevilties.

- Padėk man, - sušnibžda jis, - Prašau.

Lifto durys užsidaro, smingame žemyn į Kraislerio gelmes. Džekas žvilgteli į mane:

- Rimtai, atrodo taip, lyg vaiduoklį būtų išvydus.
- Haha. Juokis.

Nenoriu jam pasakoti, ką mačiau. Galbūt tik pasirodė? Bet koku atveju, dar daugiau streso mums tikrai nereikia. O Džekas daugiau ir nebeklausinėja. Tikriausiai pats nenori žinoti. Negaliu kaltinti.

Dvidešimt trečias aukštas. Lifas sustoja. Susiraukiu:

- Kas per..?
- Be mūsų „Kraisleryje“ tikrai dar kažkas yra, ne kitaip, - suurzgia mano draugas.

Nervingai nuryju seilę. Gal ir gerai, jog nebeturiu su savimi pistoleto. Įtampa ir užtaisytas ginklas pašonėj – prastas derinys. Durys lėtai atsiveria, už jų... nieko. Džekas vėl maigo pirmo aukšto mygtuką, bet šis neveikia. Sumirksėjusi užgęsta avarinė lempelė. Atsidūstu:

- Na ką gi. Pameni, kaip nusigauti iki laiptinės?

Uniformotas kamuolys nepatenkintai suurzgia. Pradedu žvalgytis aplinkui. Aš tuo tarpu įnirtingai mirksiu, stengiuosi vėl apsiprasti su tamsa. Akies krašteliu pastebiu kažkokį mėlyną plazdėjimą. Atsisuku – nieko. Kriuktelėjęs Džekas mosteli kryptį. Vėl pasileidžiamė bėgti nesibaigiančiais ofisų labirintais. Kairėn, dešinėn, tiesiai, vėl dešinėn... Kaip jis nepasimeta? Kaip nepasimeta čia kasdien dirbantys žmonės? Džekas sulėtina tempą, galiausiai visai sustoja.

- Kas nutiko? – pasiteirauju aš.
- *Phengaris Arion*, - sukužda jis.
- Ką?
- Apsidairyk.

Trenkia žaibas, viskas nušvinta. Suvokiu stovinti koridoriuje, kurio sienos nuo apačios iki viršaus nukabinėtos paveikslais. Ne, suklydau – tai visai ne paveikslai, o dailiai susmaigstyti ir įrėminti mėlyni drugeliai. Nesuskaičiuojama jų daugybė. Švilpteliu:

- Oho. Nieko sau parodėlė. *Arion* – čia lotyniškai? Iš kur žinai jų rūšį?

Džekas atrodo velnioniškai sutrikęs. Kelis kartus krenkšteli, galiausiai ištaria:

- Prieš stodamas į policijos akademiją studijavau entomologiją.

Kilsteliu antakį. Tai man naujiena.

- *Phengaris Arion* yra priežastis, kodėl susidomėjau tuo mokslu, - tęsia Džekas, - Kai pirmą sykį pamačiau vieną iš jų atostogaudamas pas dėdę Anglijoje, supratau, kad nieko gražesnio gyvenime nesu matęs. Bėda ta, jog šie drugeliai yra nykstanti rūšis. Tad gal gali man paaiškinti, kaip viename iš žinomiausių Niu Jorko pastatų gali būti sukaupta ir taip atvirai demonstruojama tokia milžiniška jų kolekcija?
- Ką aš žinau... kopijos?

Džekas pasilenkia prie vieno drugelio. Gerai (kaip tik įmanoma šioje šlykščioje prieblandoje) jį apžiūri. Tuomet susigūžia ir lėtai papurto galvą:

- Tikri. Na, bent atrodo kaip tikri... Nesu šimtu procentų įsitikinęs... Be to, kopijų niekas taip neeksponuotų. Velniškai keista, nemanai?

Gūžteliu pečiais. Vabzdžiai manęs nedomina. Linkteliu koridoriaus galo pusėn:

- Argi ten ne durys į laiptinę?

Vis dar be galo sutrikęs Džekas pritariamai numykia. Be didesnio incidento nusigauname laiptais žemyn. Prabėgame puošnų *Art Deco* stiliaus vestibulį ir susisupę savo uniforminiais švarkais grįžtame į audros sūkurį.

Mus smalsiai nužiūrinėja prie pastato kampo besiglaudžiantis benamis su prakastu mėsainiu rankose ir ant sudriskusios striukės kapišono užsiuvinėtu užrašu „*Polish Pride*“. Be jo Leksingtono aveniu daugiau nėra nieko. Dairomės aplinkui – nematyti ne tik dviejų iš Kraislerio išbėgusių žmogystų, bet ir Piterio Mazdos kūno. Gatvė tuščia. Džekas nusispjauna:

- Na ir vakarėlis. Ar aš aklas, ar čia nebėra nei Mazdos, nei tų dviejų?
- Dar klausi? Aišku, jog aklas, peraugęs kurmi. Bet aš irgi nieko nematau.
- Žinai ką, sakau taip – nėra nabašninko, nėra ir problemų. Piteris Mazda per audrą dingo be žinios, istorijos pabaiga. Grįžtam į nuovadą, o po to varom kur išgerti – žinau kelias skyles, kurios net per sumautą armagedoną nebus uždarytos...

Džekui nespėjus pabaigti sakinio į gatvės vidurį trenkiasi nedidelė, juoda kometa. Smūgio banga ištaško asfaltą gabalais, Kraislerio pastatas suvirpa lyg nuo žemės drebėjimo. Iš nuolaužų krūvos išlipa tamsiu paltu vilkintis ponas Mazda. Jo galva – sveikut sveikutėlė. Benamis iš nuostabos pameta savo mėsainį. Pasičiupęs asfalto gabalą Mazda jį sviedžia mūsų link, vos spėjame pasilenkti. Tuomet užstaigia taip, jog perrėkia net vėjo švilpimą:

- Kodėl. Aš. Tiesiog. Negaliu. Numirti?!!

Parkritęs ant kelių ponas Mazda pradeda daužyti galvą į grindinį. Iš jos papliumpa kraujas, bet atrodo, jog savižudžiui tai nėra kiek nerūpi. Džekas žengia į priekį:

- Pone Mazda... Liaukitės. Mes galime...
- ...jums padėti. Pagalvokite apie savo žmoną. Pagalvokite apie Natali, - abejingai pratęsia Džeko sakinį Piteris Mazda.

Kumšteliu savo porininkui:

- Manai, jog jis apskritai gali sau pakenkti?

Džekas ima šnabždėti:

- Ne. Bet mums reikia jį sulaikyti. Kad ir kas jis toks, ponas...
- ...Mazda veikiausiai sudomins FTB. Pažvelk, ką jis padarė Leksingtono aveniu. Jis pavoingas, - stodamasis pratęsia Piteris. Įsiūčio kupinu žvilgsniu įsispičia į Džeką:
- „Kad ir kas jis toks.“ Tą ir aš norėčiau žinoti, pareigūne Džekai Oraili. Gal malonėsite bent paspėlioti?

Džekui jau bloga, matau iš veido.

- Iš kur žinote, ką aš galvoju? Ar skaitote mano...
- ...mintis? Tai MANO mintys, pareigūne Oraili. Ne jūsų. Mano. Negi nesuprantate?

Mano porininkas lėtai papurto galvą. Ponas Mazda liūdnai šypteli:

- Ką gi, tokiu atveju teks jums šį tą pademonstruoti. Gaudykit!

Džekui vos sugraibo Piterio jam sviestą pistoletą. Pistoletas maniškis. Savižudis ištiesia rankas į šonus. Ant vieno iš jo riešų spėju įžiūrėti mažytę žuvies formos tatuiruotę.

- Nušaukit mane, - ramiai taria Piteris.

Džekas nuleidžia saugiklį, drebančia ranka pakelia ginklą:

- Jėzau Kristau, kas dedasi?! Čia... čia ne aš, ne aš tą darau!

Noriu jį sulaikyti, bet nesugebu net pajudėti iš vietos. Piteris užsimerkia:

- Pareigūne Oraili... Tikriausiai suvokiate, kad priklausote man. Esate toks, koks noriu, jog būtumėte.

Nugriaudėja skardus šūvis. Džekas netekęs sąmonės susmunka ant žemės. Ponas Mazda atsimerkia, jis žiūri į mane:

- Padėk man...

Kritimas. Dvi žmogystos. Šūvis. Ką??! Pažvelgiu viršun – ant vieno iš aštuonių Kraislerio pastatų puošiančių erelių stovi trys figūros, viena iš jų – aš. Žvelgiu ant paukščio snapo besigūžiančiam Piteriui Mazdai į akį (tik vieną; antrosios vietoje puikuoja kumščio dydžio skylė).

- ...Prašau, - pabaigia sakinį Piteris ir šoka žemyn. Kelias akimirkas girdėti tik vėjo stūgavimas.

III. Ratas

- Mums reikėjo jį sustabdyti, - tyliai prataria Džekas.

Deja-vu? Net nusipurtau. Tuomet kai ką prisimenu:

- Mano ginklas.

Džekas neramiai mane nužvelgia:

- Tavo *ginklas*? Žmogus lyg niekur nieko persišauna galvą ir toliau ramiausiai su mumis kalbasi... o tau neramu dėl to, jog jis tavo ginklą panaudojo?

Papurtau galvą. Vėjo staugimas neleidžia susikaupti. Kažką praleidau. Kažką pražiopsojau. Kas ką tik įvyko? Begemotas teisus – dėl Dievo meilės, Mazdos kaukolės gabaliukai vis dar mėtosi ant plieninio erelio snapo, o aš jaučiuosi taip, lyg tai visai nebūtų svarbu. Lyg viskas vyktų jau nebe pirmą kartą.

- Negaliu ten palikti savo ginklo, nes...
- Gatvė tuščia, visi sulindę į savo namus. Gal pirma jaudinkimės dėl nemiršančio savižudžio, ką man-

Dangoraižio apačioje nugriaudėja šūvis. Pažvelgiu Džekui į akis:

- Kaip jau sakiau – mano ginklas. Paskubėkim.

Džekas nusispjauna, jo seilės pradingsta lietaus šuore:

- Jaučiuosi lyg Dorotė.

Mano eilė sunerimti:

- Kokia dar Dorotė?
- Nieko, pamiršk. Eime, Toto.

Susigūžę ir stengdamiesi nepaslysti ant glotnaus metalo patraukiame link durų. Už jų tvyro klampį, tąsi prieblanda. Nežinau kodėl, bet ji manęs nebaugina – ten nėra nieko, kas galėtų man pakenkti. Nei ten, nei kur nors kitur. Nuo tos minties net nusipurtau.

Džekas jau toli priekyje; kaip ir pridera, skuba link lifto. Aš gi lėtai apžiūrinėju prieblandoje paskendusius ofisus. Ar jie čia buvo ir tada, kai prieš keliolika minučių kilome viršun? Niekaip negaliu prisiminti. Keista. Kodėl durys į apžvalgos aikštelę veda tiesiai iš kažkokio biuro? Kodėl jos nebuvo užrakintos?

Jaučiuosi... apsvaigusi? Ne. Atvirkščiai. Perbraukiu ranka per gremėzdišką kompiuterio monitorių, stovintį ant artimiausio darbui skirtą stalo. Monitorius neturi mygtukų, be to, jis

niekur nepajungtas – paties kompiuterio nė žymės nematyti. Pavartau šalia gulinčių dokumentų šūsnį. Dokumentai tušti; tik didelė baltų lapų krūva. Ant sekančio stalo stovi pamirštas kavos puodelis, bet juodų nuosėdų ar rusvų dėmių jame nematyti. Prie puodelio gulintis sumuštinis nė neprakastas, atrodo, lyg ką tik atneštas iš parduotuvės. Tačiau kokios? Sumuštinio pakuotė be logotipų, vienintelis ant jos besipuikuojantis užrašas skelbia „Sumuštinis.“ Susidaro įspūdis, jog kažkas norėjo sukurti įtikinamą biuro imitaciją, bet pamiršo visas erdvei tikroviškumo suteikiančias smulkmenas.

- Samanta! Užmigai ten ar ką? Visai nebepasivelki, - kažkur iš tamsos pašaukia Džekas.

- Auč – jei *tu* sugebėjai mane aplenkti, tai jau tikrai nieko gero, - bandau išstenėt bent kokią kandžią repliką. Paspartinu žingsnį.

Koridoriaus gale nekantriai trepsi mano raudonbarzdis kolega:

- Po velnių, Samanta! Apačioj kažkas šovė iš *tavo* pistoleto, o tu turistaut užsimanei- Džekas vidury sakinio užsikerta ir nustėra – už jo nugaros atsiveria lifto durys. Nustebusi pažvelgiu jam į akis:

- Kas nutiko?
- Aš lifto dar nekviečiau.
- Kaip tai?
- Be mūsų „Kraisleryje“ yra dar kažkas.

Deja vu. Džekas neramiai link manęs palinksta:

- Žinau, kad tu visą likusį gyvenimą už tai iš manęs tyčiosiesi, bet prašau, pasakyk – ar už manęs niekas nestovi?

Pakreipiu galvą: lifte gūžiasi ir į mane su nerimu žvelgia ponas Piteris Mazda. Atrodo taip, lyg būtų vaiduoklį išvydęs. Lifto durys užsidaro, šis sminga žemyn. Nusišypsau Džekui:

- Nieko ten nebuvo, apsiramink. Gal koks trumpas jungimas dėl audros įvyko ir liftas savaime pakilo.

Storulis palaimingai atsidūsta ir ima maigyt mygtukus. Nei vienas iš jų neveikia.

- Man regis, teks pasinaudot laiptais, - nepatenkintas atsidūsta Džekas.
- Ką padarysi, - gūžtelio aš.

Penki, dešimt, penkiolika aukštų žemyn... Laiptams nėra galo. Džekas vos pūškuoja. Šešiolika... septyniolika... devyniolika... trūksta oro... dvidešimt žemyn... Staiga kažkas taip nubilda, lyg sunkvežimis būtų apvirtęs. Pažvelgiu viršun: mano porininkas pargriuvęs stena:

- Viskas... nebegaliu... toliau lipk... viena...
- Nesąmonės. Jei jau nebepaeini, bent jau liftą patikrinkim – gal vėl veikia.

Džekas bando kažką pratariti, bet girdžiu tik švokštimą. Bando dar kartėlį. Rezultatai tokie patys. Raudonbarzdis beviltiškai numoja ranka. Pakilęs nuo laiptų nusileidžia link manęs ir praveria laiptinės duris. Dvidešimt trečias aukštas.

Išėjus į koridorių mano oda pašiurpsta: ore tvyro įtampa. Tokia tiršta, nors peiliu pjaustyk. Apsižvalgau ir švilpteliu:

- Na ir parodėlė.

Koridoriaus sienos kiek tik akys užmato iškabintos paveikslais. Jie visi iki vieno vaizduoja tą patį: duris, pastatytas viduryje begalinio plytelėmis išgrįsto lauko. Jokių sienų, tvoros ar dar kažko – durys stovi visiškai vienos, pamiršusios savo paskirtį. Jos akivaizdžiai niekur neveda – nepaisant to pro pravirą plyšį veržiasi dūmai ir šviesos. Viską dengia tamsus nakties dangus.

- „Kas dedasi už durų?“, - bandydamas atgauti kvapą su nuostaba akyse manęs paklausia Džekas.

- *Pardon?*
- Tiksliai nepamenu šio paveikslo pavadinimo, tik frazę prie jo aprašymo dailės vadovėlyje. „Kas dedasi už durų?“
- Tu domiesi menu? Nebūčiau pagalvojus.

Krypteliu galva ir jam nespėjus nieko atsakyti priduriu:

- Leisk spėti – prieš stodamas į policijos akademiją studijavai dailę?

Mano partneris iš nuostabos net užsikosėja:

- Iš kur... Khekhem... Iš kur tą žinai?!
- Tik taiklus spėjimas, - gūžteliu pečiais, - Logiškai pagalvok – kurių velnių šiaip skaitytum dailės *vadovėlį*?

Žvalgydamasis į reprodukcijas Džekas patraukia link lifto:

- Gerai sakai. Bet tą vadovėlį varčiau dar prieš pakliūdamas į menų mokyklą; visiškai atsitiktinai, kiek pamenu. Atvirai sakant, šis paveikslas yra...
- ...priežastis, kodėl apskritai susidomėjai daile.

Storulio rankos nusvyra. Įsivyrąja spengianti tylą.

- Ar aš sapnuoju, Samanta? – galiausiai sušnabžda Džekas.

Pažvelgiu pro langą – kitoje stiklo pusėje į mane liūdnai žvelgia Piteris Mazda. Dvidešimt trečias aukštas, kaip jis... ech. Kam aš vis dar savęs klausiu tokių dalykų?

- Ne, Džekai. Viskas tikra. Paskubėkim, ką? – tyliai ištariu. Džekas linkteli ir paspaudžia lifto mygtuką. Šįsyk jis veikia. Po kelių akimirkų durys atsiveria. Liftas tuščias. Ne. Suklydau. Jame kažkas mirga.

- Negali būti, - išsteni raudonbarzdis.

Nuostabaus grožio mėlynas drugelis išplazdena iš lifto ir nutūpia Džekui ant rankos. Šis pradeda staugti. Riksmas klaikus – Orailis klykia taip, lyg pati jo esybė būtų plėšoma gabalais. Tuomet apalpsta.

Na ką gi.

Toliau teks leistis vienai.

Susisupusi į savo uniforminį švarką grįžtu į audros sūkurį. Mane smalsiai nužiūrinėja prie pastato kampo besiglaudžiantis benamis su prakastu mėsainiu rankose ir užrašu „*American Pride*“ išsiuvinėtu ant sudriskusios striukės kapišono. Vėjo šuoras pagauna ir kažkur nuneša mano uniforminę kepurę. Galva akimirksniu permirksta iki plaukelio. Gatvėmis teka upės, į dangoraižius tranko žaibai, o aš stoviu ir laukiu. Laukti ilgai netenka – po kelių sekundžių kažkas trenkiasi į Leksingtono aveniu vidurį. Asfaltas išsitaško gabalais. Iš nuolaužų krūvos išlenda ponas Mazda. Jo juodi skvernai plaikstosi vėjyje, o žaizda galvoje po truputį užsitraukia.

- Pareigūne Samedį... Ar galėsite padaryti, ko prašiau? – žvelgdamas man į akis paklausia savižudis.

- Prašėte?

- Padėti man. Nepamenate? Ką tik apie tai kalbėjomės.

Mazdos akyse matyti ne tik neviltis. Jaučiu, lyg iš jų sklįstų kažin kokia nematoma ir visa apimanti galia.

- Negaliu jums padėti, kol nenuspręsite padėti sau pačiam. Pagalvokite apie savo žmoną-

Piteris Mazda giliai atsidūsta ir įremia mano pistoletą sau į smilkinį.

- Stokit! - surinku, - Gal bent jau galėtumėte paaiškinti...

Jo žvilgsnyje akimirksniui žybteli susidomėjimas.

- ...kodėl taip desperatiškai bandote nusižudyti?

Mazda liūdnai šypmeli:

- Vis dar nesuprantate, ar ne. Netrokštu mirties. Tiesiog... tai vienintelis būdas iš čia ištrūkti.
- „Iš čia“? Turite galvoje Manheteną? Audra neturėtų labai ilgai trukti. Tiltai ir metro tuoj vėl bus atidaryti-
- Ne. Vėl viską ne taip supratote. Nors nereikėtų jūsų dėl to kaltinti. O gal kaip tik reikėtų? Dar nesu visiškai tikras. Na, tiek to. Ką norėjau pasakyti... jog bandau ištrūkti iš ČIA, - tai taręs Mazda mosteli rankomis į šonus taip plačiai, lyg norėtų apglėbti

visą pasaulį.

- Matote, pareigūne, - tęsia Piteris, - šįryt ėmiau ir suvokiau, jog visa tai netikra. Dirbtina. Tikras tik aš... bent man taip atrodo. Čia ir visa problemos esmė – nė velnio neprisimenu, kas toks esu aš – ar kur pasidėjo tikrovė.

Ar išprotėjęs jis, ar aš? Jau nebegaliu tvirtai pasakyti. Ką gi. Pažaiskime jo žaidimą.

- Visa tai netikra? Turite galvoje pasaulį? Hmm... realybę?

Mazda entuziastingai linkteli. Išraiška, visai neprideranti prie smilkinio prispaustam pistoletui.

- Būtent. Realybė yra sąlyginė, sutinkate su tuo? Kvantinė mechanika, blablabla?

Sutik su viskuo, ką jis sako, Samanta, *viskuo, ką jis sako*. Palinksiu galvą.

- Puiku. Problemos esmė ta, jog... Pala. Leiskite pradėti nuo nediduko pavyzdžio, gerai? Tai va. Jūs pabaigėte Niu Jorko policijos akademiją 1995-iais gan vidutiniškais pažymiais. Šis faktas jums visiškai realus.

Nutirpstu iš baimės. Iš kur psichopatas žino mano biografijos detales?

- Bet man... - tęsia savižudis, - klausykit, aš šią jūsų gyvenimo istorijos detalę sugalvojau tikrąja to žodžio prasme *prieš akimirką*. Sugalvojau ir tai virto tikrove. Tad atsakykite: argi galiu tokia tikrove pasitikėti?
- Ką tai reiškia? - išsunkiu aš.
- Neįsivaizduoju. Dėl to man jūsų pagalbos ir reikia. Kalbėjotės su Natali, tiesa?
- Žinoma! Jūsų žmona mus čia ir iškviatė.
- Jau sakiau, ji - ne mano žmona. Ne, ne, neprieštaraukite. Iki šiandienos Natali man buvo tik vargiai pažįstama kaimynė, kuri, na, man atrodė fiziškai patraukli, sakykim taip. Nuostabi šypsena, dar puikesni sėdmenys. Kartais apie ją pamąstydavau būdamas duše; suprantate. Bet štai, užteko panorėti, ir mes jau penki metai kaip susituokę. Tuoj ir metinės reiks švęsti.

- Sveikinu?
- Nesivarginkit. Bėda ta... Bėda ta, jog... kokia prasmė turėti viską, jei žinai, jog niekas nėra tikra?

Žengiu žingsnį arčiau Mazdos. Pradedu įgyti jo pasitikėjimą – beliko atimti ginklą.

- Netikite? – Piteris per žingsnį atsitraukia, - Pasaulis *priklauso* man. Tuoju jums tai įrodysiu. Pažvelkite į tą vargšelį, kuris neturėjo kur pasislėpti nuo liūtės.

Pasisuku jo nurodyta kryptimi. mus smalsiai nužiūrinėja prakastą mėsainį rankose laikantis ir ant sudriskusios striukės kapišono išsiuvinėtu užrašu „*Lithuanian Pride*“ besipuikuojantis prie pastato kampo besiglaudžiantis benamis.

Mazda spragteli pirštais.

Ką gi. Laikas atsisveikinti su paskutiniais sveiko proto likučiais. Mus smalsiai nužiūrinėja prie pastato kampo stovintis ir prakastą valkatą rankose laikantis didžiulis mėsainis. Absurdiškas, komiškas bei siaubą keliantis vaizdas. Grįžteliu į Mazdą. Visa drebu, nežinau, ką jam bepasakyti. Galiausiai pradedu gromuluoti žodžius:

- Pone Piteri Mazda... Meskite pistoletą... prašau, eikite su manimi, jūs keliate grėsmę savo... ir... aplinkinių... saugumui.

Savižudžio žvilgsnyje – nusivylimas.

- Jūs vis dar vaidinate savo rolę, pareigūne Samedi. Kaip norite. Kaip tik pasakysite.

Ponas Mazda paspaudžia pistoleto gaiduką. Nugriaudėja šūvis. Džekas lieja keiksmų laviną. Iš kumščio dydžio skylės Piterio smilkinyje pliaupia kraujas, jis pats liūdnai šypsosi:

- Matote? Nieko nenutiko. Ir vėl.

Tuomet apsisuka ir nuo plieninio erelio snapo šoka žemyn į audrą.

IV. Lūžis

Džekui užkanda žadą, storulis nustoja keiktis. Nei jis, nei aš kurį laiką nepratariame nė žodžio. Jaučiu, kaip šaltis ir drėgmė įsismelkia iki kaulų smegenų.

Mano porininkas nusitraukia nuo galvos uniforminę kepurę ir sviedžia tolyn į lietaus sūkurį. Tuomet užverčia galvą aukštyn ir leidžia nesustabdomai vandens srovei plakti jam veidą. Ar protas ėmė maišytis ir raudonbarzdžiui?

- Samanta... ar tau kada nors teko patirti *deja vu*? – ištaria Džekas. Jo žodžiai skamba visiškai aiškiai. Kur kas aiškiau, nei galima būtų tikėtis aplinkui siaučiant tokiai liūčiai.
- Kodėl klausi? Tau... tau nesvarbu, kaip ponas Mazda sugebėjo likti gyvas? – klausimu

į klausimą atsakau aš. Viliuosi išsklaidyti šią mus apnikusią apatiją. Mudviem derėtų leistis žemyn, patikrinti, kas nutiko, pasirūpinti mirusiuoju. Tikrai nereikia gilintis. Gilintis pavojinga. Jei giliau pamąstyčiau, pajusčiau, kad Piteris Mazda nusivylimo kupinu žvilgsniu vis dar mus stebi – *mūsų pačių akimis*. Deja. Užmarštis yra prabanga, kurios Džekas Orailis man nenusiteikęs suteikti.

- Samanta, - išsunkia jis, - Esu tikras, jog mūsų savižudis gali ir palaukti. Šiaip ar taip, jis jau ne pirmą sykį kaip šoka žemyn; rutina, rutina, rutina...

Iš baimės užsidengiu burną rankomis. Gali užmerkti akis bet kokiai tiesai – bet tik tol, kol ta tiesa priklauso man vienai. Džekas ją ką tik pavertė neišvengiamybe.

- Ar aš išprotėjau? – sušnabždu.

Orailis trumpai pamąsto:

- Labai galimas daiktas. Galbūt išprotėję mes abu. Sveikas protas – sąlyginis dalykas.
- Pradedi kalbėti taip, kaip *jis*.

Džekas išspaudžia grimasą, panašią į šypsnį:

- Nieko stebėtino.
- Kaip tai?
- Mūsų visų balsai vienodi.

Žaibai kaip pašėlę pliekia dangų, perkūno griausmas – kurtinantis. Nepaisant to, Džeko šnabždesį girdžiu puikiai. Taip gerai, lyg būčiau jo *galvoje*.

- Šūvio vis dar negirdėti, - pastebiu aš, - Manai, jis nebereikalingas?
- Jam ar mums?
- Pats sakei – koks skirtumas? Abu žinome, ką darysim toliau.

Orailis krypteli galvą:

- Nesu tikras, Samanta. Nebesu tikras ar *noriu* žinoti daugiau.

Gūžteliu pečiais:

- Durys tik vienos. O gal nori šokti paskui jį?

Raudonbarzdis susimąsto. Mintyja taip ilgai, jog imu nerimauti – o jei jis rimtai tai padarys? Galiausiai papurto galvą:

- Ne. Kelio atgal po to nebebus.
- Tikrai? Nušokęs nuo dangoraižio nebegalėsi grįžti? Pareigūne Džekai Oraili, jums reikėtų paaukštinimo, tokios dedukcinės galios tik detektyvo ženkleliui...
- Indukcinės, - mano beviltiškas sarkazmas praslysta Džekui pro ausis, - Nors turėjau galvoje ką kitą. Eime, Samanta. Man jau darosi įdomu – ką atrasime šį kartą?

Patraukiame link metalinių durų. Nebereikia gūžtis – vėjas aplinkui užia, bet mūsų neliečia. Įtempiu savo pojūčius ir su nuostaba suvokiu, jog mano drabužiai visiškai sausi. Keisčiausia, jog mane stebina ne šis nesuprantamas paradoksas, o tai, jog jį užfiksavau tik dabar. Orailis atplėšia duris ir mudu įžengiame į prieblandą. Nors ne. Šįsyk prieblanda nebe vientisa. Šįsyk joje kažkas žiba.

- Sakei... sakei, jog durys tik vienos. Iš kur tai žinojai? – Džeko balsas dreba.
- Nežinojau. Tiesiog pagalvojau. Ir tai virto tikrove, - ramiai atsakau.

Ofisas, į kurį įžengėme, ištuštėjęs. Nenaudojami stalai ir apgaulingi kompiuteriai kažkur prašapę. Negana to, visi išėjimai užmūryti plytomis. Na, beveik visi. Ofiso viduryje stūgso vienišos, niekur nevedančios durys. Kaip jos gali kažkur vesti? Už jų – ta pati tuščia patalpa, kurioje esame mes. Nepaisant šio fakto bei visų fizikos dėsnių, pro pravirą durų plyšį skverbiasi blanki lauko šviesa. Karts nuo karto ji kaip reikalas tvyksteli – blykstelėjimai atitinka pro langus matomus besitrankančius žaibus.

Informacija pagaliau pasiekia mano smegenis. Adekvačiai išsižioju iš nuostabos. Tada užsičiaupiu. Tada vėl išsižioju:

- Džekai... Čia juk... šitos durys juk kartais ne iš to paveikslo, kurį pamatęs susidomėjai dailės studijomis?

Orailio batai kaukši į plyteles, kuriomis išgrįstos biuro grindys. Jis atidžiai apžiūrinėja vienišas duris. Galiausiai papurto galvą:

- Aš niekada nesidomėjau daile.

Man pradeda suktis galva.

- Bet juk sakei...
- Žinau, ką sakiau. Prisimenu. Ir tai buvo tiesa. Bet aš nesu studijavęs nei vienos meno šakos. Baigęs vidurinę stojau tiesiai į policijos akademiją – bandžiau sekti tėvo pėdomis.

Neturiu ką daugiau pasakyti. Abudu tiesiog tylime. Durų plyšys vos - vos praplatėja – lyg kažkas už jų kviestų mane vidun. Ar laukan. Velnias žino. Atsisuku į Džeką:

- Eime? Tai vis tik vienintelis kelias pirmyn.

Barzdočius storulis ima sukti aplink duris ratus. Jis įsitempęs.

- Džekai?

Orailis nekantriai numoja ranka: atseit, netrukdyk. Dar kelias akimirkas pamąstęs lėtai atitaria:

- Vienintelis kelias *pirmyn*, taigi...

Apsisukęs patraukia link geležinių durų laukan. Bandau jį sulaikyti:

- Jei tą padarysi, kelio atgal nebus! Tavo žodžiai!
- Nesiruošiu aš šokti, - atrėžia jis ir atlapoja duris.

Nors ką tik pro jį įlindome vidun, metalu kaustytas išėjimas nė iš tolo nebeveda ten, iš kur atėjome. Tiesą sakant, jis nebeveda niekur – už durų juda ir pulsuoja rodos begalinė mėlyna masė. Geriau įsižiūriu – priešais mus plasnoja nesuskaičiuojama daugybė ryškiai mėlynų

drugelių. Džekas juos nužiūrinėja. Tai daro labai ilgai. Galiausiai nedrąsiai leidžia vienam iš nuostabaus grožio sutvėrimų nutūpti jam ant rankos. Iškart krūpteli – bet šįsyk neberėkia.

- *Phengaris Arion*, - sukuždu aš, - Ar tai tie patys drugeliai, kurie pastūmėjo tave studijuoti entomologiją?
- Taip, - išstena storulis, - ir ne. Aš niekad nesistudijavau entomologijos. Kaip ir niekad nesimokinau dailės. Gi sakiau. Ir visgi... nemelavau sakydamas, jog dariau abu šiuos dalykus.
- Bet juk tai - sau prieštaraujantis absurdas.
- Žinau. Tiesa ta, jog abi tiesos vienodai teisingos. Jei *tiesą* sudaro keli vienas kitam prieštaraujantys faktai – kaip galiu ja pasikliauti?

Viena po kitos dėlionės detalės mano galvoje ima jungtis į bendrą visumą. Paveikslas vis dar neryškus, bet kontūrai jau matyti.

- Džekai. Tai, ką tu dabar pasakei, neskambėjo kaip Piterio Mazdos žodžiai. Tai *buvo* Piterio Mazdos žodžiai.

Drugelis nuplazdena nuo Džeko plaštakos ir prisijungia prie savo gentainių. Orailis nusispjauna:

- Jo žodžiai, tavo žodžiai, mano žodžiai – viskas susimaišė. Atsakyk man, Samanta – kaip mes čia apskritai atsidūrėme?
- Pagal iškvietimą. Vos tik audrai prasidėjus Natali Mazda pasirodė nuovadoje ir pranešė mums apie-
- Taip, taip, taip, taip, - nekantriai pertraukia mane mano porininkas, - visą tai žinau. Bet nors minutėlei pagalvok – kaip Natali Mazda atrodo?

Kas per idiotiškas klausimas? Krypteliu galva ir imu vardinti:

- Tavo atmintis tarsi auksinės žuvelės, Džekai. Natali Mazda yra... vidutinio ūgio... nors ne... aukšta... ir apkūnoka, tai yra liekna, ką aš čia sakau...

Galiausiai užsikertu. Galva sukasi vis labiau ir labiau. Storulis niūriai kriukteli:

- Aha. Dar keli klausimėliai: ar tu viengungė, ar ištekJusi? Kiek tau tiksliai metų? Kaip vadinasi tavo lankyta pradinė mokykla? Koks tavo geriausios draugės vardas?

Bandau kažką ją atsakyti, bet bergždžiai. Galvoje – tik chaosas ir panika.

- Kai ką pradėdau suvokti, - tęsia Džekas, - Net jei galėtum atsakyti į bent vieną iš šių klausimų ir net jei atsakymas būtų teisingas – kuo, beje, nei kiek neabejoju – tai būtų tikra vien dėl to, jog *jis* to panorėjo.
- Nori pasakyti, kad mes neegzistuojam? – beviltiškai nusijuokiu.
- Ne... Mes egzistuojam. Tikriausiai. Bet imu manyti, jog jei toliau eisime priekin... jei jis gaus tai, ko nori... ši egzistencija ilgai nesitęs.

Džekas Orailis žengia žingsnį link drugelių spiečiaus.

- Ką tikiesi rasti anapus? – sukuždu jam.
- Net neįsivaizduoju. Galbūt savo gyvenimą? Žinau tik vieną dalyką – nebesiruošiu toliau būti *jo* žaisliuku.

Drugeliai apgaubia Džeką savo plazdančiais sparneliais. Prieš jam visiškai pranykstant mano storasis porininkas ištaria paskutinius žodžius:

- Piteris Mazda nori *nusižudyti*, Samanta. Nepamiršk to. Jei jis prisimins, kas toks esąs, pasekmės gali būti katastrofiškos. Negi dar nesupratai? Jis juk-----
- UŽSIKIŠK! – mano galvoje kaip perkūnas nugriaudėja siaubingas balsas.

Drugelių spiečius praryja Orailį, durys su trenksmu užsiveria. Kažkodėl kyla įtarimas, jog jei tai ir buvo kelias atgal, man jis užsidarė amžiams. Giliai įkvėpiu. Giliai iškvėpiu. Apsisuku ir į nieką nesidairydama maunu pro visus gamtos dėsnius laužančias duris į-----

-----audrą. Lietus, prieblanda ir žaibai vis dar verčia Manheteną kažkuo svetimu ir grėsmingu, o priešais mane asfalto nuolaužų krūvoje stovi bei savo skvermais kaip koks peraugęs varnas plaikstosi ponas Piteris Mazda. Jo skvarbios akys veria mane kiaurai.

- Ar norite vėl viską kartoti iš naujo, pareigūne Samedi? O gal baigsite užsiiminėti niekais ir pagaliau teiksitės man padėti? – išstaugia Piteris.
- Bet kaip?! – beviltiškai skėsteliu rankomis, - Sakėte, jog pats iki galo nesuprantate, kas čia dedasi. Kodėl, po velnių, manote, jog tai pavyks *man*? Skirtingai nei jūs, negaliu pasigirti jokiais super-galiomis.
- Naujas požiūrio taškas kartais kalnus nuverčia, - kantriai atsako ponas Mazda, - Tiesiog pamėginkite. Rizikavote gyvybe, kad mane išgelbėtumėte. Noriu, jog tai padarytumėte dar kartelį – šįsyk be jokio pavojaus.

Nepaisant taifūnui mažai kuo nusileidžiančios vėtros, Leksingtono aveniu įsivyrėja tylą. Įtempiu atmintį ir permąstau visas mistinių filmų klišes, kokias tik žinau. Velniai rautų. Gaila, kad Džekas nusprendė pasitraukti. Jis tokius dalykus išmano kur kas geriau nei aš. Šį bei tą pasvarsčiusi galiausiai išlemenu vieną pusiau įtikinamai skambančią teoriją:

- Mes esame skaistykloj: aš iš tiesų nusirita nuo to idiotiško erelio mėgindama išgelbėti jūsų nedėkingą subinę ir užsimušiau. Viskas, kas dabar vyksta, yra tik mano pasąmonės, bandančios suvirškinti savo pačios mirtį, išraiška. Va. Padėjau?

Audra vėl atgauna savo kurtinantį staugimą. Mazda nusižvengia:

- Na ir siužeto posūkiai! Iš kur įkvėpimas – „Šeštojo Pojūčio“ ar „Kitų?“ Ne. Ne, ne, ne, ne, ne, ne. Jei šis nedidelis jūsų scenarijus būtų tiesa – tarkime, jis yra tiesa – paaiškinkite man, kaip sugebėjau kada tik užsimanęs keisti mūsų bendro draugo Džeko Orailio biografiją? Beje, kurgi jis?
- Pasakė: „Eina tas Piteris Mazda šikt“ ir pasiplovė, - atšaunu, - Pala, pala. Tai jūs krėtėte visas tas nesąmones su drugeliais ir paveikslais?

Piteris pliaukšteli sau per kaktą:

- O kas gi daugiau? Sakau atvirai, pareigūne – man baisu. O dabar imu galvoti, kad jums nepakaks kompetencijos viskam išnarplioti. Na ką gi. Nieko nepadarysi. Pradėkime iš naujo.

Nugriaudėja šūvis.

Viskas. Nebegaliu. Negaliu leisti šiems įvykiams kartotis be galo. Nėra ko prarasti. Kaip galėdama greičiau išpyškinu banaliausią ir kvailiausią idėją, kokia tik ateina į galvą:

- Aš sapnuoju. Viskas tėra sapnas. Patenkintas?! Atspėjau?!!

Audra vėl nutyla, lyg išjungus garsą. Šį kartą tylą kurtinanti.

- Taip, - sukužda man Kraislerio pastato papėdėje stovintis Piteris Mazda.
- Ne, - papurto galvą ant plieninio erelio snapo besigūžiantis Piteris Mazda.
- Mums reikia pasikalbėti, - vienbalsiai prataria abu.
- Juk kalbamės dabar, - nedrąsiai atsakau.
- Šiuo metu mes sukamės ratu, - liūdnai ištaria Mazda, - Ratas pabaigos neturi. Klydau. Jums nereikia manęs gelbėti; nei fiziškai, nei metafiziškai.

- Tuomet ką turiu daryti? – paklausu.
- Atsikratykite savo rolės, Samedi. – nuolaužų krūvoje stovinčio Piterio veidas kaip niekad rimtas.
- Rolės? – lyg aidas atkartojų aš. Ant erelio snapo stypsantis ir šokti pasiruošęs ponas

Mazda prideda delną sau prie ausies. Įsiklausau. Tolumoje pasigirsta policijos automobilio sirenos. Išsyk jas atpažįstu.

Automobilio keleivio sedynėje sėdi Džekas, o jį vairuoju aš. Mano vardas – Samanta Samedi, esu keturiasdešimt trejų metų amžiaus pareigūnė dirbanti Niu Jorko policijos departamente. Purkštaujantis ir nepatenkintai kriuksintis begemotas šalia manęs – Džekas Orailis, raudonplaukis storašiknis iš Bostono su seniai neskusta barzda. Aplink mus siaučia tokia smarki audra, kokios Manhetenas nematė jau kelis dešimtmečius; prieš valandą teko užblokuoti tiltus, sustabdyti eismą. Visi miestelėnai išsislapstė į savo landynes. Vieninteliai benamiai dar vis slankioja apleistomis pasaulio sostinės gatvėmis: štai, vienas vargšelis su mėsainiu rankose užsispyrusiai bando surasti bent menkiausią užuovėją prie Kraislerio pastato kampo. Stabdydama automobilį spėju pastebėti užrašą ant jo kepurės: šis skelbia „*The Shooting Star*.“ Išlindę iš pradisusios (bet tokios jaukios palyginus su geliančio lietaus srove) mašinos šilumos kartu su porininku puolame bėgti prie garsiojo *art deco* stiliaus dangoraižio. Net tokiu oru tenka rūpintis eilinėmis nesąmonėmis – prasidėjus audrai į mūsų nuovadą užklydo visai šalimais gyvenanti ponia Natali Mazda ir sunerimusi pranešė apie savo vyro būklę. Piteris (atrodo, toks buvo jo vardas) esą stovi ant vieno iš aštuonių Kraislerio pastatų dabinančių erelių ir ketina žudyti. Tai, jog jis vis dar to nepadarė, teikia vilčių – galbūt vyrukas mirties netrokšta, gal tik šiaip dramatizuoja. Konfliktų šeimoje juk visiems pasitaiko. Kraislerio liftai dar vis veikia. Skubiai pakylame vienu iš jų į reikiamą aukštą ir perbėgę kelis biurus išlendame į neišpasakytai vėjuotą lauko orą. Galvoje probėkšmom švysteli mintis, jog tai ne apžvalgos aikštelė, eiliniai mirtingieji neturėtų galėti taip paprastai patekti ant svaiginančiame aukštyje įtaisytų erelių... Bet tą pačią akimirką nusprendžiu, jog neverta dėl to rūpintis. Ponas Piteris Mazda išties drebėdamas gūžiasi ant vieno iš aštuonių plieno paukščių. Jis laukia manęs. Iškart suvokiu, ką turiu daryti. Motyvacinias kalbas savižudžiui rėžiantis Džekas atsisuka į mane – moja, atseit, pritykink dėl visa ko iš kitos pusės. Statau į priekį vieną koją, paskui – kitą; sekundei sustoju ties vieta, kurioje buvau paslydusi, tuomet sukaupusi drąsą dvigubai atsargiau žengiu dar kelis žingsnius. Ponas Mazda pažvelgia į mane ir šypteli. Ištiesia man ranką. Atsigręžiu į Džeką ir atsisveikindama pamojuoju – tas visiškai nesupranta, kas vyksta, pyksta ant manęs, keikiasi.

Nesiruošiu jam nieko aiškinti – pats norėjo pasitraukti. Paimu Piterio ranką ir pažvelgiu jam į akis – šis padrąsindamas man linkteli. Pažvelgiu žemyn. Apačioj – praraja, šaltis ir mirtis. Nuryju seiles. Ponas Mazda smarkiai suspaudžia mano ranką. Džekas suvokia kas vyksta ir vos nenugarmėdamas į pražūtį pasileidžia link mūsų – bet jau per vėlu. Trankant žaibams ir pliaupiant liūčiai mes šokame ir skriejame žemyn. Tarsi nedidelė, juoda kometa.

V. „Vendi“

Piteris Mazda sėdi tiesiai priešais mane, kitoje stalo pusėje, jo juodas, varno sparnus primenantis paltas – pakabintas ant kėdės atlošo. Jauki „Vendi“ užkandinės šviesa viską nudažo šiltomis spalvomis, nebelikę šlykščios prieblandos. Aišku, be mūsų daugiau klientų užkandinėje irgi nėra – nežinau kaip turėtum mylėti mėsainius ir ledų kokteilius kad rautumeisi į „Vendi“ per tokią audrą. Veikiausiai nebūtų ir pardavėjos ar virėjos... kai tuščia Leksingtono aveniu patraukėme ieškoti kur prisėsti, visos užkandinės, restoranai ir barai buvo akivaizdžiai uždaryti. Bet Piteriui užteko spragtelėti pirštais ir štai – mūsų laukia praviros stiklinės durys, sodrus kepmos mėsos aromatas ir maloni, šilta šviesa. Dar vienas pirštų spragtelėjimas ir mūsų aptarnauti pasirodė visas personalas. Nuo kada „Vendi“ pradėjo samdytis tik plačiaklubes merginas su kaštoniniais plaukais ir žaliomis akimis? Klausiamai žvilgtelėjau į Piterį, tas tik šyptelėjo ir gūžtelėjo pečiais:

- Jei aš esu *aš*, kodėl man tuo nepasidžiaugus?

Iš tiesų – kodėl gi ne. Štai, dabar jis tiesiog sėdi priešais ir lyg niekur nieko laukia savo užsakymo – penkių *Didelio Klasikinio* porcijų. Ant kėdės pakabintas paltas visiškai sausas – kaip ir mano uniforminiai drabužiai. Ar mes čia tiek laiko sėdime, kad spėjome išdžiūti? Nežinau... nežinau ar tai svarbu.

Dievaži, jei kas nors šiuo metu eitų – ar bėgtų – Leksingtono aveniu ieškodamas prieglobsčio nuo audros, kuri šiuo metu man jau tikrai primena uraganą (akies krašteliu lyg ir pastebėjau vėjo nešamą automobilį; bet negaliu būti visiškai tikra) - mūsų šviesos ir šilumos oazė kažkuo primintų Hoperio „Nakties Ereliai“. Nes nepaisant to, jog „Vendi“ langai mus saugo nuo lauke stūgaujancio pirmapradžio tamsos, vėjo, šalčio bei lietaus chaoso, ši erdvė – šilumos, šviesos ir ramybės oazė – anaipol nėra saugi. Lygiai taip pat kaip tie maži ir vieniši „nakties ereliai“ aš irgi jaučiuosi menka, pasimetusi ir – svarbiausia – nuoga, nieko negalinti paslėpti nuo priešais save sėdinčios būtybės.

Pasiėmęs neįprastai aštrų sviesto tepimo peilį Piteris Mazda priešais save ant stalo puslankiu vieną po kito raižo gerai pažįstamus simbolius. Pasmėnulis, Dao, reinkarnacijų ratas, žuvis iš dviejų linijų, šešiakampė žvaigždė... Jo gerai apšviestas veidas – paprasčiausias, mažiausiai įsimenantis koks tik gali būti. Netgi nuobodus. Niekad nepasakytum, kad šis vyras – mintis skaitantis aiškiaregys arba kai kas daugiau, kai kas, ko nenoriu įvardinti, nors šis faktas darosi kuo toliau, tuo labiau akivaizdus.

- Baik spoksoti, - nepakeldamas akių nuo savo raižinio ištaria ponas Mazda, - Ir nemanyk, kad pats apie tai nepagalvojau. Nesusiveda galai, nemanai, Samanta? Galiu tave vadinti Samanta, tiesa?
- Ką turite galvoje?
- Pati žinai. Na, tarkim, paimkim vieną iš populiariausių.

Piteris Mazda baksteli pirštu į grubiai ant stalo išraižytą žuvį.

- Sekmadieninę mokyklą lankei, Samanta?
- Kvailas klausimas. Užaugau Kanzase, – tyliai atsakau.

Piteris sukrižena, bet tai bedžiaugsmis juokas:

- Tuomet sakyk... Kokie pagrindiniai dangiškojo tėvelio atributai, hm?
- Viską žinantis. Viską galintis. Visiškai...

Ponas Mazda ūmiai pašoka nuo stalo, jo rankoje – peilis. Spėju užfiksuoti, kad jis jau aiškiai nebeskirtas sviestui tepti – peilį sudaro trys išlenktos rievės su preciziškai tiksliai išpjautomis skylėmis. Esu tokių mačiusi – šiuos peilius naudoti nelegalu net armijos vaikinams. Po dūrio tokiu įnagiu joks daktaras nebesutvarkys košės, kuri likus iš tavo vidaus organų.

Noriu stotis, bet esu paralyžiuota. Noriu rėkti, bet neturiu balso. Galiu tik stebėti.

Mazda pamoja pirštu. Drebedama iš baimės prie mūsų prieina viena iš padavėjų. Kitos tiesiog stebi – kaip ir aš. Nemanau, kad jos gali pajudėti – nemanau, jog jis joms tą leidžia.

- Kuo tu vardu, mieloji? – atsainiai pasiteirauja Piteris.
- Aš... esu... – drebančiu balsu pradėjo lementti padavėja, - Aš...

Piteris nervingai sukikena:

- Nežinai, argi ne. Aišku, nežinai. Tu gi visiškai *nauja*. Ei, Samanta – kaip manai, kuo vardu mūsų naujagimė?

Nepratariu nei žodžio. *Galiu*, bet nepratariu; mano žvilgsnis pasako viską, ko reikia.

Piteris vėl sukikena. Jo balse jokio linksmumo:

- Dar vis nesupranti, argi ne? Tuoju, gal šitai padės suprasti... Jos vardas, hm, tarkim Džeinė. Džeinė Bjukenan – man visad patiko pavardė „Bjukenan“, turi tą senos,

turtingos giminės šlamesį, nemanai? Taigi, Džeinė Bjukenan. Jai dvidešimt ketveri metai. Studijuoja viešuosius ryšius ir yra visiškai įklimpusi į skolas – pas mus švietimas brangiai atsieina, o Džeinė – nepaisant raudonmedžiu kvepiančios pavardės - neturi turtingų tėvelių, kurie jai apmokėtų visas sąskaitas. Darbas „Vendi“ jai – vienintelis būdas pragyventi.

Padavėja su nuostaba žvelgia į Mazdą – iš jos žvilgsnio matosi, jog visa tai – tiesa. Žinau tą ir aš.

- Visgi mūsų brangioji Džeinė kai ko nesuvokia, - vis pikčiau tęsia savo tiradą Piteris, - ji nesuvokia, jog darbas užkandinėje – daugiausia, ką ji gyvenime pasieks. Po metų Džeinė bus išmesta iš universiteto už prastus pažymius ir sukčiavimą – niekam nerūpės, jog jos balai nekokie dėl to, kad pusę paros turi vergauti valydamą stalus ir kišdama milijonams nepažįstamųjų milijonus greito maisto komplektų. Niekam nerūpės, kad ji kilus iš skurdžios šeimos - jos tėvelių pasirinkimai nulėmė skurdą, ne kažkas kito. Juk mums patinka galvoti, kad esame visiškai atsakingi už savo likimą? Jei kažkas nesiseka, įdėjus kažkiek pastangų viskas vėl pajudės gera linkme. Jei sekasi – mes tą sėkmę užsitarnavome. Mes jos nusipelnėme. Niekas mūsų likimo nevaldo.

Piteris nutyla, susimąsto, po kelių akimirkų tyliai prataria:

- Kaip ten sakei, Samanta? Viską žinantis, viską galintis ir visiškai – visiškai kas?
- Visiškai geras, - taip pat tyliai atsakau aš, - jau supratau, prašau, nereikia-

Man nespėjus pabaigti sakinio Piteris Mazda padaro savo darbą. Likę „Vendi“ darbuotojai su siaubu stebi Džeinės Bjukenan paskutines gyvenimo akimirkas – daugiau nieko padaryti jie negali. Kaip ir aš.

Mazda gūžteli pečiais ir klesteli atgal prie stalo:

- Nežiūrėk į mane taip. Girdėjai, ką pasakojau. Sakyčiau, padariau jai paslaugą.
- Tu šunsnukis, - spjaunu jam į veidą. Nepasiekusios savo tikslo seilės virsta į mėlyną drugelį ir nuskrenda į virtuvę. Tikriausiai to ir reikėjo tikėtis.
- Tik norėjau pailustruoti savo argumentą. Be to... jei ne aš, Džeinė Bjukenan net nebūtų egzistavusi. Dabar gi mergina pragyveno dvidešimt ketverius metus, turėjo tikslų, svajonių, draugų, meilužių. Ne taip ir blogai, argi ne? Geriau nei nieko. Geriau nei nieko.

Pažvelgiu į raudoni nutaškytas grindis, sienas:

- Ne. Nesutinku. Nė velnio.

Mazda šypstelė:

- Matau, nepadariau klaidos čia su tavim atėjus. Tu – ne tokia kaip jie. Tu gali man padėti.

Jo akys žybteli – įtūžiu ir desperacija:

- Tu *privalai* man padėti.

Nelaukęs mano atsakymo – tai šiaip ar taip nebuvo klausimas – Piteris pamoja kelioms kitoms plačiaklubėms raudonplaukėms darbuotojoms išvalyti kraują ir atsikratyti kūnu. Aš klausiamai kilsteliu antakį. Mazda šypstelė:

- Aišku, kad galėčiau. Bet negi atimsi iš žmonių jų darbą? Negerai ekonomikai. A, kalbant apie ekonomiką – štai ir mūsų maistas.

Penki didžiuliai, sultingi mėšainiai jau garuoja ant stalo. Neužfiksavau, kad kas juos būtų atnešęs: galbūt neatkreipiau dėmesio dėl ką tik mano akivaizdoje įvykdytos žmogžudystės, galbūt jie tiesiog materializavosi Piteriui to panorėjus. Maltiniai švieži, neperkepti – kruvini, lyg pagaminti padoriame restorane, o ne greito maisto užkandinėje. Akimirka man pasivaidena ką tik regėtų velionės Džeinės Bjukenan sudraskytų vidurių poveikslas – aš nevalingai atpilu savo skrandžio turinį tiesiai ant šviežia jautiena, lydytu čederiu ir rozmarinais kvepiančių mėšainių. Piteris nusikvatoja:

- Tau jos gaila? Bet gi pati ką tik iš esmės sutikai su manimi. Tokia egzistencija nėra geriau nei nieko. Nei jai. Nei tau. Nei juo labiau *man*.

Užkandinė aptemsta, padavėjos ir virėjos išgaruoja. Liekame dviese – Mazda ir aš – bei lauke siaučiantis uraganas.

- Pasakyk man, - tyliai, bet įsakmiai taria Piteris, - Atskleisk paslaptį. Kaip man iš čia ištrūkti? Kaip man pabusti?
- Kodėl esi tikras, kad visa tai – tavo sapnas? – taip pat tyliai sušnibždu aš.

Mazda nusivylęs papurto galva:

- Ir vėl grįžtam prie to paties. Kas tai daugiau gali būti? Žinau, žinau, sakei, kad sapnuoji tu. Bet tai nepaaiškintų visko, ką aš galiu – ir ko negaliu – padaryti. Argi ne?

Sekundę pamąstau. Tuomet po truputį pradedu dėlioti mintis:

- Sapnas nuo realybės mažai kuo skiriasi - na, jutimine prasme. Sapne galime viską matyti, girdėti, lytėti taip, kaip ir tikrame gyvenime. Justi skausmą. Nekęsti, mylėti, mylėtis, žudyti. Net ir turėti kažką, kas mums atrodo kaip prisiminimai. Tiek bent pamenu iš papildomo psichologijos kurso – ir savo pačios patirties, žinoma.

Kažkur lauke trenkia žaibas – galbūt į to paties „Kraislerio“ pastato viršūnę. Griaustinio negirdėti – viską tiesiog užlieja šalta elektros iškrovos šviesa. Ji niekur nedingsta. Dirsteliu pro užkandinės langą – lietaus lašeliai sustingę ore, kaip ir uragano nešami automobiliai, pastatų liekanos ir tamsūs skriejančių žmonių siluetai.

- Tęsk, - dusliu balsu ištaria Mazda, - Prašau, pasakok toliau.
- Taigi, kur aš baigiau... a. Kaip atskirti ar sapnas yra sapnas? Neatskirsi. Bent jau dažniausiai. Žinau žmonių, kurie treniruojasi regėti taip vadinamus „sąmoningus sapnus“, bet aš pati juos regiu gan atsitiktinai. Tokių sapnų metu žmogus sugeba atkreipti dėmesį į visas detales, kurios atskleidžia, jog „realybė“, kurioje šis egzistuoja, yra jo miegančio proto kūrinys.

Piteris Mazda pašoka nuo stalo ir ima sukti ratus aplink mane. Jis atrodo susijaudinęs.

- Besikeičiantys užrašai, - ima vardinti Piteris, - besikeičiantys atsiminimai. Daiktai kuriems trūksta detalių, priežastys be pasekmių ar pasekmės be priežasčių.
- Kvietėte mane? – paslaugiai ištaria šalia stovinti Džeinė Bjukenan. Iš jos žaizdų plūsta kraujas ir virsta žarnos.
- Gulkis atgal, tu mirusi, - nepasukdamas galvos susierzinusi balsu mesteli jai Mazda. Džeinė paklusniai atsigula ant grindų, susideda rankas ant krūtinės ir užsimerkia. Vėl pakvimpa mėsainiais.
- Ar kažką praleidau? – atsisuka į mane Piteris.
- Ne. Nieko nepraleidai, šunsnuki, - tyliai atsakau.
- Kodėl vis dar ant manęs pyksti?
- Galbūt praleidai tą dalį, kurioje sakiau, kad skausmas tikras.

Ant grindų gulinti Džeinė pritariamai palinksi galva ir kilsteli nykštį. Tuomet tęsia buvimą mirusia.

- Mano skausmas tikras, - purkšteli Piteris, - *mano*. Ne jūsų.
- Keista, - šypteliu.
- Kas keista?
- Jog tu toks užtikrintas, kad šis sapnas tavo. Juk tikriausiai žinotai, ar ne? Ar bent jau nujautei. Ką dažniausiai daro žmonės, norėdami pabusti iš „sąmoningų sapnų?“
- Bando nusižudyti. – Piteris Mazda vėl klesteli prie stalo.
- Taip... Geriausias būdas yra šokti nuo labai aukštos vietos. Kritimas ir su juo susijęs šokas padeda smegenims nutraukti sapną. Bet tu vis dar čia.

Tyla.

- Aš vis dar čia, - sukužda šis.

Pažvelgiu jam į akis. Jose vėl matau baimę. Tą pačią baimę, kurią regėjau sutikusi jį pirmą kartą, regis, prieš ištisą amžinybę, ant „Kraislerio“ viršūnės. Lėtai nusikabinu savo tarnybinių ginklų ir nutaikau į Piterį.

- Padėk ginklą ant stalo, Samanta, - įsako man Mazda.

Sekundės dalį ištis matau, kaip darau lygiai tą, ko jis norėjo – kaip ir visus kitus kartus. Bet tuomet kažkas nutinka. Tuomet suvokiu, jog neprivalau jo klausyti.

Ginklas vis dar mano rankose. Piteris Mazda – nustebęs ir išsigandęs.

- Ne, - atsakau, - nepadėsiu. Užtat tu, Piteri, galėtum kai ką padaryti dėl manęs.
- Neįmanoma, - išsunkia jis, - kaip tu..?
- Pasilaižyk sau pirštą ir įsikišk į ausį, - dalykiškai pasiūlau aš tuo pačiu metu įsivaizduodama, kaip Piteris tai padaro.

Aleliuja.

Matydama ištis juokingą Mazdos išraišką nesusilaikau nenusikvatojusi.

- Kiek – kiek laiko turėsiu laikyti pirštą ausyje? – visiškai sutrikęs paklausia Piteris.

Nusišypsau:

- Tiek, kiek norėsi. Ech, prireiks šiek tiek laiko, kol susivoksi. Man prireikė. O tuo tarpu galim padaryti kelis eksperimentus, ką manote apie tai, pone Mazda?

Prieinu prie kraujo baloje gulinčios Džeinės ir užsimerkiu. Susikaupk, Samanta, susikaupk. Įsivaizduok ją gyvą, be tos klaikios žaizdos. Taip, gerai. Bet to neužtenka. Kokią ten istoriją jai sukūrė Mazda? Išmesta iš universiteto, paskendusi skolose? Tipinis atvejis, tokių daugybė... Bet Džeinė šiąnakt patyrė pakankamai skausmo. Kodėl jai nesukūrus kitokio gyvenimo?

- Ką tu darai? – išsigandęs man rėkia Piteris, - Ką tu su ja darai?

Nekreipiu į jį dėmesio. Dar kiekiau užmerkiu akis ir įsivaizduoju, kaip už jos projektą Niu Jorko valstija Džeinę apdovanoja didžiule stipendija. Kaip jai nebereikia sukčiauti ar pusę savo aktyvaus laiko praleisti plaunant indus ir valant stalus, nes kažkas jos talentą pastebėjo ir pripažino. Įsivaizduoju ją apsigynusią savo diplomą ir iškart pradedančią daug žadančią karjerą. Mintyse matau daugybę didelių ir mažų iššūkių, su kuriais Džeinei tenka susidurti – detalių nesukuriu, bet to ir nereikia, pačios savaime užsipildys. Svarbiausia, jog visos kliūtytės įdomios, kad ir kokios sunkios bebūtų. Galiausiai įsivaizduoju Džeinės senatvę – ji apsupta didelės šeimos, vadovauja stambiausiai valstijoje viešųjų ryšių konsultacijų įmonei. Nors yra padariusi visokiausių klaidų, Džeinė Bjukenan pažvelgus atgal į savo praeitį yra patenkinta priimtais sprendimais. Ji šypsosi ir yra laiminga.

Atsimerkiu. Priešais mane kraujo balos nebėra, nebėra ir pačios Džeinės. Lėtai grįžtu prie stalo ir nužvelgiu šokiruotą Piterį Mazdą. Šis drebedamas lėtai išsitraukia pirštą iš ausies, sugniaužia ranką į kumštį ir paslepia po stalą.

- *Kodėl..?* Kaip?
- Daug ką apie tave pasako tai, jog pirmas klausimas buvo „kodėl“, - šaltai atsakau jam. Dėlionės detalės beveik sukritusios į aiškų paveikslą. Liko atlikti paskutinį bandymą.

Rankose vis dar laikau savo tarnybinių ginklų. Na, sakydama „savo“ vis dar naudoju niekam nebereikalingą žodyną – aš nesu NJPD policininkė, bent jau ne fundamentalia prasme.

- Kai nusišovei kulka tau nunešė pusę galvos. Nemanai, kad kiek perspausta? – paklausiu Piterį.
- Ką? – visiškai pasimetęs išsteni šis.
- Kalibras. Gerokai per didelis kaip policijos pajėgoms.

- Koks buvo, tokį ir panaudojau, - atsako Piteris, - ginklas tai ne mano...
- Abu žinom, kad tai netiesa. Viskas yra tavo... Arba bent gali būti. Žinau, kad čia Amerika, bet policija ginkluota tokiomis patrankomis – jau kiek per stipru, tiesa? Taigi...

Rankose pavartau savo ginklą, įvertinu jo svorį. Linkteliau galva:

- 9mm turėtų pakakti.

Gremėzdiškas revolveris mano rankoje virsta į pusiau automatinį „Gloką.“ Šie pistoletai – Niu Jorko policijos standartas jau kelis dešimtmečius. Gal ir anksčiau? Ne. Šiaip ar taip, čia vis dar sena gera Amerika. Šypteliu. Kilsteliu „Gloką“ ir nutaikau jį Piteriui į galvą.

- Sudie, pone Piteri Mazda, - ištariu. Šis viltingai žiūri į mane ir laukia.

Pasuku pistoletą sau į smilkinį ir nuspaudžiu gaiduką.

Nugriaudėja šūvis ir stoja tamsa. Labai dramatiška. Šioje vietoje galim ir filmą baigti.

Hm, vis dar tamsu. Ar turėjo kažkas nutikti? Kur šviesa tunelio gale ar panašiai?

Ir kodėl aš vis dar galvoju? Argi „manęs“ turėtų nebebūti?

Kažko niežti galvą. Pala... aišku, kodėl tamsu. Na tu ir drąsuolė, Samanta. Juk esi užsimerkus.

Pramerkiu akis – priešais mane vis dar sėdi nustėręs Mazda. Paliečiu savo smilkinį – jame žioji kulkos skersmens skylutė. Velniškai niežti. Jokios religijos neparuošia žmogaus tam, kad numirus pirmiausiai norėsi kasytis.

- Tai – ne mano darbas, - iš siaubo drebančiu balsu sako man Mazda, - aš-aš-aš tavęs negelbėjau, kaip tu vis dar gyva?! Kaip?!

Niūriai pažvelgiu jam į akis:

- O kaip pats manai, Piteri? Juk žinai atsakymą.
- Iš kur tu žinai, ką aš žinau?!
- Atsakymas paprastas...

Piteris Mazda pagaliau supranta tiesą – aš pagaliau suprantu tiesą. Ponas Mazda atsilošia ir išsunkia:

- ...atsakymas paprastas. Nes aš esu tu, o tu...
- ...o tu esi aš, - pratęsiu.
- Džeinė, Džekas, Natali ir visi kiti...
- ...irgi yra mano dalis. Tik patys to dar nežino. Bet sužinos.

Pagaliau nugriaudi griaustinis. Daugybė kitų elektros iškrovų nudažo dangų, Niu Jorką sumaitoja gigantiškas, pilkas tornadas. Priešais save matau tik žėrinčias Piterio Mazdos akis – savo akis.

- Aš negaliu pabusti...
- Aš negaliu pabusti...
- Nes už šio sapno ribų kitos realybės nėra. – užbaigiu aš. Viesulas nuplėšia užkandinės sienas ir palieka mus vienus.
- Už šio sapno ribų *nieko nėra*.

VI. Genezė

Pradžioje buvo tamsa. Tuomet atsirado vienatvė. Net tada kai dar nebuvo suvokimo vienatvė jau egzistavo – aštri, skausminga, nepakeliama. Suvokimui atsiradus... o, vargeli.

Pilkas šviesos ir tamsos kūrybs. Nesibaigiantis kritimas. Chaosas ir triukšmas... ir spengianti tyla tuo pačiu metu. Viskas ir nieko. Išsigandusiam ir tik ką užgimusiam protui „viskas“ ir „nieko“ buvo *vienas* ir tas pats. Vienas. Vienas. Vienas. *Vienas*.

Vienatvė. Skausmas. Baimė.

Pradžioje buvo žodis. Tada kiti du. Tuomet vėl pirmasis.

Mirgantis prieblandos chaosas staugė aplinkui. O gal ten nebuvo nieko. Prieblandoje neįmanoma suvokti ką iš tiesų matai.

Pradžioje buvo vienatvė. Pradžioje. Ar pabaigoje?

Sunku pasakyti. Laiko nebuvo, *nieko* nebuvo... ir tuo pačiu buvo viskas. Bet „visko“ aprėpti neįmanoma. Tik ne tada, kai esi vienas.

Pradžioje buvo viskas ir niekas. Tuomet atsirado suvokimas. O gal jis visada egzistavo? Nesvarbu. Svarbus tik kritimas – kritimas begaliniu šviesos ir tamsos verpetu.

Stop. Kristi nebūtina. Regėti, klausyti, jausti... nebūtina. Užtenka atsipalaiduoti. „Užmerkti“ suvokimą. Chaosas po truputį išblėso. Galiausiai nebeliko nieko išskyrus...

Sapną. Iš pradžių sapnas buvo nedidelis – šviesa, tamsa ir šešėlis, aiškiai išskirti, apdorojami. Žingsnis po žingsnio sapnas darėsi vis sudėtingesnis. Atsirado aiškiai apibrėžtos formos, judesiai, materija ir tuštuma. Po truputį ėmė rasti kitokie dalykai – šlapiai ir sausi dalykai, apvalūs ir kampuoti, karšti ir šalti, šliaužiantys, plaukiantys, skraidantys, vaikštantys. Begalinis chaosas liko pamirštas – žvilgsnis tapo nukreiptu į vidų, nebe į išorę. Žmogus gimė, gyveno, mirė. Tuomet dar vienas - ir dar vienas. Kiekvienas iš jų sapnavo savo sapnus, kuriuose buvo kiti žmonės. Šie irgi gimė, gyveno ir mirė. Ir sapnavo.

Ir sapnavo.

Tarsi veidrodis nukreiptas į kitą veidrodį. Viskas... ir nieko. Bet skirtumas buvo. Didžiulis skirtumas.

Nebeliko vienatvės.

„Skausmas“ ir „baimė“, kiti du žodžiai, išliko. Bet padalijus suvokimą į begalybę dalelių „skausmas“ sukūrė sau atspindžius: „džiaugsmą“, „palaimą.“ „Baimė“ atspindėjo „drąsą“, „saugumą“, „meilę“. Net ir „vienatvė“ vėl atsirado, bet ji nebebuvo tokia, kokia buvo pradžioje. Šįsyk vienatvė turėjo sau antitezę. Ir ne vieną.

Visgi iš visų sapnų anksčiau ar vėliau prabundama. Pabaigoje bus vienatvė. Paskui prieblanda. Galiausiai – chaosas.

Tik spengiantis ir tuo pačiu tylus šviesos ir tamsos verpetas. Kol galiausiai užges ir pats suvokimas.

Pabaigoje liks tik tamsa.

- Nesutinku. Viskas taip nesibaigs. Tik ne tol, kol esu aš.
- Bet *tavęs nėra*. Juk pati man tą ką tik išaiškinai...
- Cha.
- Kas juokingo?
- Mes vis dar šnekamės su vienas kitu lyg to reikėtų.
- Lyg nebūtumėm vienas ir tas pats.

Stalas už kurio su Piteriu Mazda sėdime skrieja pro kosminį ūką.

- Tiesa. Bet kalbėtis pačiai su savimi kartais visai naudinga.
- Ypač kai daugiau nieko nėra.
- Yra. Kaip gi – esi tu.
- Manęs nėra. Kaip ir „tavęs“. Sukamės ratu... ir vėl.
- Aš nenoriu to paties, ko nori tu.
- Samanta, prašau... „manęs“ ir „tavęs“ nėra. Aš kalbuosi su savimi. Pati tą žinai. Ir aš to noriu.
- Tai kodėl pirmas tavo instinktas dabar buvo pavadinti mane „Samanta“?

Piteris atrodo sutrikęs. Aš pasikasau paausį. Matau jį darant tą patį.

Dabar esu Piteris Mazda. Matau priešais save sėdinčią Samantą Samedi – vidutinio amžiaus juodaodę Niu Jorko policininkę. Aplink mus sukasi planetos, žvaigždės, galaktikos. Bandau suformuluoti atsakymą:

- Tai nesvarbu... Praėjus tiek laiko... įpročiai taip paprastai nedingsta. Atsiradus kalbai sunku grįžti prie grynų, tikslų minčių.
- Kalba negali egzistuoti be „tu“ arba „aš“, tiesa. Kodėl nori to atsikratyti, Piteri Mazda?

Bandau kuo geriau išgryninti mintį. Žinau, ką noriu pasakyti. Žino ir ji, tad kodėl vis dar priešinasi?

- Nes visa tai netikra. Jau sakiau tai. Sakiau tai daugybę kartų.

Daugybę kartų. Mes čia ne pirmą kartą. Tiksliau, ne mes. kažkas kito. „Kito“? Nieko kito nėra, velniava, jos mąstymo būdas užkrečiamas.

- Ar vien dėl to, kad tai netikra reiškia, jog niekas neturi prasmės? – ramiai ir aiškiai atsako Samanta. Aš esu Samanta Samedi. Sėdžiu susidėjusi rankas ant krūtinės ir įdėmiai žvelgiu į kitoje stalo pusėje sėdintį poną Mazdą.
- Taip.
- Vadinasi, prasminga... nieko neturėti? Būti vienam?
- Tai bent jau yra tiesa. Ne melas. Tiesa. Be to... galbūt šįsyk... galbūt šįsyk viskas bus kitaip? Mes pasikeitėm- aš pasikeičiau.
- O kaip gi visi kiti?

Piteris Mazda piktai trenkia kumščiu į stalą:

- Nėra jokių kitų. Baik suktis ratais. Žinai, kas su tavim blogai?
- Nagi, apšviesk mane, Piteri.
- Tu bijai, - su įniršiu ir desperacija balse atšaunu aš, - bijai to, ko nežinai. Bijai judėti pirmyn.
- O jei *ten* irgi nieko nėra? Jeigu sapnas – viskas, ką aš turiu?
- MES TO NIEKAD NESUŽINOSIM, JEI NEPABUSIM! - užstaugiu. Kodėl? Kodėl aš vis dar priešinuosi?

Ko aš bijau? Nežinomybės? Pabaigos?

Ne vien tik to. Labiausiai bijau prarasti juos.

Taigi. Aš nenoriu jų prarasti. Visiškai to nenoriu.

Man labai gaila. Bet negaliu.

Užsimerkiu. Akies krašteliu dar spėju pamatyti už kosmoso, už formų, už šviesos, tamsos ir šešėlio siaučiančią tylią prieblandą.

- Nedrįsk, Samanta, - rėkia ant manęs Piteris, - atsimerk!
- Vienas... du...

Bandau apsiraminti. Įsivaizduoti. Nekreipti dėmesio į tai, kas dedasi aplink mane.

- Tu juk žinai, jog „tavęs“ nebebus, - toliau rėkia jis, - jog privalai ir save pamiršti?!

Žinoma, kad žinau. Nieko nepadarysi. Ne tiek daug ir turėjau. Veikiausiai šiandien ir esu gimusi... Jei tokios sąvokos kaip „šiandien“ dar vis turi kažkokia prasmę.

- Trys... keturi... penki...

Pradedu kažką regėti. Formos, spalvos ir šviesos maišosi į vieną paletę. Dar vis neišskiriu, ką matau.

- Supranti, kad kitaip būti negali? – su širdgėla balse manęs klausia Piteris Mazda, - Anksčiau ar vėliau teks susidurti su tikrove ir atmerkti akis.

Jis teisus. Tikriausiai... tikriausiai teisus. Bet dar ne dabar. Prašau. Ne dabar.

- Šeši... septyni... aštuoni...
- Iki pasimatymo, Samanta, - sušnabžda Piteris Mazda.

Iki. Nors mes abu puikiai žinom, jog daugiau nebepasimatysim.

Kažką matau. Vaizdas vis dar apsiblausęs, bet darosi vis aiškesnis. Nenuvalytas, purvinas stiklas. Juodas plastikas. Medis? Eglė, taip, kabanti žalia miško eglutė... kodėl ji nešlama vėjyje, o sukasi it vilkelis? Ir kas tai per kvapas? Įsisenėjusio prakaito ir klaikaus odekolono kvapas... Esu... automobilyje, sėdžiu prie vairo? Ar buvau užmigęs?

- Devyni... dešimt.

Atmerkiu akis.

VII. 5 minutės po pasaulio pabaigos, 10 minučių prieš darbo dieną

Bandau pasiražyti, bet išsyk taip stipriai suskausta sprandą, kad šio žygdarbio atsisakau. Didžiausia bėda miegant sėdimomis yra prakeikta nepatogi pozicija, kurioje būtina laikyti savo vargšę galvą. Tyliai keikdamasis bandau suvokti, kur aš. Na ir košmaro būta... nemirštantys burtininkai, monstriškas uraganas, mėlyni drugeliai. Brrr. Baisiausioj vietoj prabudau – ir gerai. Laikrodys rodo 5:47 ryto, tuoj prasidės mano pamaina. Kodėl užmigau tarnybiniam automobilyje ir – svarbiausia – kur praleidau naktį? Pasitrinu ranka veidą, išsikrapštau traiškanas iš akių. Nepadeda. Kelis kartus pliaukšteliu sau per tankiais šeriais padengtą skruostą. Prabusk, po šimts velnių. Tuoj reiks pradėti patruliuot,

Šiaip ne taip išsikrapštau iš priekinės mašinos sėdynės ir įkvėpiu pilnus plaučius oro. Iškart to pasigailiu – trenkia pūvančiomis šiukšlėmis, tuo tipiniu Niu Jorko kvapu, kurį visi po kažkiek laiko išmokstame toleruoti. Visgi tokiais ankstyvais rytais smarvė pati prasčiausia, nes valytojai dar nenuploję viso vakarykštę dieną miestelėnų palikto brudo į nuotėkas.

- Ei, bičiuli, žiūrėk kur eini! – kažkas sušunka šalimais.

Vilką mini, vilkas čia. Gatvės valytojas, prausiantis purvinus šaligatvius ledinio vandens srove. O aš stoviu... velniai griebtu, stoviu baloj! Net ne baloj – ištisam upelyje!

Keikdamasis atšoku atgal, bet jau po laiko – batai kiaurai permirkę. Nuostabi dienos pradžia, nieko nepasakysi. Valytojas šalimais žvengia – dievaži, mano jaunystės laikais uniformai būdavo rodoma daugiau pagarbos...

Apsižvalgau – ankstyvas rytmetis Kvyne, saulė dar nepatekėjusi, bet jau pakankamai šviesu, kad viską galėtum gerai matyti. Mane supa nykūs daugiabučiai, kuriuose veikiausiai vienijami pigių nuomos kainų it skruzdės susispietę gyvena meksikiečiai ir ukrainiečiai. Kultūriniai skirtumai nublinksta prieš ekonominį panašumą. Šalimais nutiesta virš gatvės pakibusia traukinio linija dunda vagonai – žmonės jau skubina į darbą. Beveik šešios ryto... skrandis gurgia, bet daugelis pigių užkandinių šiuo metu uždarytos. Ką gi vakar veikiau? Kodėl užmigau automobilyje ir esu toks išbadėjęs? Ir kodėl... kodėl mano uniforminis švarkas permirkęs iki siūlelio? Iš pradžių to net nepastebėjau, pernelyg nervinaus dėl šlapių batų, bet... šlapias aš visas.

- Ei! Ei, tu! Taip, taip, tu! – šūkteliu valytojui, - šiąnakt nelijo, nežinai? Nebuvo, nežinau – audros ar panašiai?

Valytojas į mane keistai pasižiūri, išsižioja kažką sakyti, tuomet užsičiaupia. Geriau parenka žodžius. Įvertino, kad esu policininkas – ir gerai, po velnių. Teisingai.

- Pone pareigūne, jei juokaujate, jūsų juokų nesuprantu.

Numoju ranka:

- Nejuokauju. Tiesiog atsakyk tiesiai šviesiai, ką?

Valytojas išjungia žarną ir nužvelgia mane nuo galvos iki kojų:

- Gi pats žinote, kad dabar sausra. Jau gerą mėnesį normaliai nelijo. Va, patekės saulė ir vėl tvokstelės karščio banga. Bet lietaus gal ir nereikia... prie tokios temperatūros dar ir drėgmė? Būtų visiška kankynė, mano pusbrolis Vašingtone visad sakydavo, kad...

Nusisuku nuo valytojo ir imu žingsniuoti tolyn – jo gyvenimo istorija manęs nedomina. Kelis kartus tankiai sumirksiu – gal tai pagaliau padės išvaikyti miegus. Sapnas... apie ką buvo tas mano košmaras? Apie uraganą, audrą... tai štai kaip, tiesiog susapnavau. Apsičiupinėju drabužius – jie sausi, išskyrus batus, žinoma. Piktai nusispjaunu ir patraukiu link traukinio stotelės – prie jo išsirikiavusi ištisa virtinė šlamštmaisčio kioskelių, bent keli iš jų tikrai bus atidaryti (arba bent jau šiuo metu atidaromi). Bandau prisiminti tą savo sumautą sapną, bet kuo labiau stengiuosi, tuo sunkiau pavyksta. Sapno nuotrupos viena po kitos išslysta kaip riešukučiose laikomas vanduo – kol galiausiai nelieta nei lašelio. Gal ir gerai. Tas sapnas buvo slogus, nemalonus ir velniškai ilgas.

- Pareigūne Oraili! Jūs ankstyvas. Nepavalgėt pusryčių?

Priešais mane šypsosi pagyvenęs tipelis susiriebalavusiais, žilais plaukais, dėvintis nenusakomos spalvos marškinėlius, ant jų pasirišęs languotą prijuostę. Kaulėtose ir itin plaukuotose rankose jis laiko pilką viduramžiais atsiduodančią mazgotę, kuria „valo“ savo prekystalį. Stepanovas.

- Sveikas, Andrėjau. Du pyrižkius. Su grybais. – kriukteliu aš. Stepanovas linkteli ir iš verdančio aliejaus traukia mano mėgstamas ukrainietiškas kalorijų bombas. Sukrapštau kelis dolerius ir jam paduodu:
- Gali pasilaikyti grąžą.

Stepanovas linkteli:

- Dėkui. Žiūriu, vis dar be porininko, Džekai?

Atsikandu vieno iš riebaluose keptų pyragėlių, karštis nudegina mano burnos gleivinę. Būtent taip, kaip man patinka. Kelias sekundes pagromuluoju maistą, tuomet atsakau:

- Mėnesio bėgyje turėčiau gauti kažkokį jauniklį iš akademijos. O kol kas patruliuoju vienas, kaip visada. Ir gerai, velniai rautų – ramiau. Geros prekybos, Andrėjau.

Sparčiai kimšdamas pyragėlius grįžtu prie savo mašinos. Tuoju prasidės pamaina, bet vis dar turiu kelias minutes laisvo laiko. Atsisėdu, praveriu langą ir užsivedu radiją.

Groja Lujį Armstrongą. Niekad itin nemėgau to prarūkyto balso, bet šiandien jis man kažkuo patinka – stoties neperjungiu, tiesiog kramsnoju savo skanėstą ir stebiu bundančią gatvę.

Keli meksikiečiai juodadarbiai grįžta namo iš savo naktinių pamainų; sukdami į gretimą kvartalą jie užkalbina pelną skaičiuojančią gatvės merginą, ta juos nekantriai nuveja tolyn. Ar ten Esmeralda? Veikiausiai. Žinau, jog jos savadautojas bus suimtas po kelių dienų – sekundeį pamąstau, kad gal reikėtų merginą įspėti. Visgi ties šia mintim ilgai neapsistaju – kas bus, tas bus. Turės proto, neįklius. Gatve prabėga būrys mokinukų su krepšinio kamuoliu, veikiausiai nori prieš pamokas sužaist vieną mačą. Šitokiam ankstume? Ar vaikai proto neteko? A, tiesa. Čia gi Žiligovskių berniukai, maždaug tokiu metu namo grįžta jų alkoholikas tėvelis. Kaimynai seniai davę skundą, bet kol inspekcija iki jo prisikas... vaikai protingai daro kiek galėdami rečiau rodydami namuose. Mano žvilgsnis nuslenka gatve tolyn - prie traukinio stoties kampo klūpo išmaldos prašantis benamis. Nepastebėjau jo eidamas pirkti pyrižkių, veikiausiai dėl to, kad šis labiau primena kupstą, o ne žmogų. Įsižiūriu - juodaodžiui valkatai amputuotos abi kojos, maldai sudėtosė rankosė žybsi kažkas metalinio, tikriausiai registracijos numeris. Veteranas.

Staiga kažkas įvyksta – pilką, nykią gatvę nudažo ryškūs tekančios saulės spinduliai. Purvas, šiukšlės ir vienodi daugiabučiai it burtų lazdele mostelėjus persimaino, atgyja. Tamsų dangų ir prieblandą pakeičia oranžiniai, ausiniai atspalviai, o gaivaus vėjo gūsiai po truputį išjudina šiukšlių dvoką. Tik išaušusios saulės spinduliuosė imu pastebėti kitus dalykus:

Susiskaičiavusi pinigus Esmeralda skubiai patraukia ne į viešnamio pusę, bet link traukinio stotelės. Jos rankosė pastebiu pasą ir kažką, kas primena lėktuvo bilietą, akyse – ryžtą. Krepšinio kamuolį link aikštelės besivarančių vaikų balsuosė išgirstu nuoširdų džiaugsmą,

kurį greit pakeičia juokas ir klegesys. O veteranas, parimęs šalia stotelės... jis rankose turi dar kažką, ne tik savo karinius registracijos numerius. Kažką mėlyno.

Didžiulis, ryškiai mėlynas drugelis pakyla į orą ir nuplasnoja aukštyn. Mano ir vargšo benamio akys jį nulydi tolyn, kol vabzdys susilieja su dangaus mėliu.

6:00. Laikas pradėti dirbti. Lujui Armstrongui dainuojant apie visus gražius pasaulio dalykus užvedu variklį ir nusišypsau:

Viskas yra taip, kaip ir turi būti.